



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 291/04-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha v konaní o sťažnosti Milana Rožnáka, bytom D. O., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Š., B., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 36/94, za účasti Okresného súdu Trnava, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Milana Rožnáka na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 36/94 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 36/94 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Milanovi Rožnákovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť Milanovi Rožnákovi trovy konania v sume 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet advokátky JUDr. E. Š., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

#### O d ô v o d n e n i e :

##### I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 291/04 z 23. septembra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Milana Rožnáka, bytom D. O. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 36/94.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastník súdneho konania (v procesnom postavení odporcu) vedeného pred okresným súdom, ktoré bolo začaté na základe návrhu navrhovateľa „o vydanie vecí“ zo 14. februára 1994.

Od začiatku konania vedeného pred okresným súdom uplynulo viac ako 10 a pol roka a, ako uvádza sťažovateľ, „... do dnešného dňa Okresný súd vo veci (právoplatne, pozn. ústavného súdu) nerozhodol“.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podal dve sťažnosti na prieťahy v predmetnom konaní Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré boli postúpené na priame vybavenie predsedníčke okresného súdu. Táto v odpovediach na sťažnosti konštatovala ich čiastočnú opodstatnenosť, ktorú ospravedlňovala nedostatočným personálnym obsadením súdu a veľkým počtom pridelených vecí do oddelenia zákonnej sudkyne.

Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní v konaní o jeho sťažnosti rozhodol o porušení jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 80 000 Sk.

Predsedníčka okresného súdu sa podaním sp. zn. Spr 1523/04 doručeným ústavnému súdu 8. novembra 2004 k sťažnosti vyjadrila takto:

*„Úpravou sudcu zo dňa 3. 3. 1994 bol vyzvaný navrhovateľ na doplnenie návrhu a oznámenie určitých skutočností v súvislosti s podnikateľskou činnosťou. Dňa 15. 3. 1994 zaslal navrhovateľ súdu odpoveď ohľadom požadovaných skutočností. Vo veci konala zákonná sudkyňa JUDr. E. B. Dňa 17. 3. 1994 bol doručovaný návrh odporcovi s lehotou na vyjadrenie. Dňa 5. 4. 1994 odporca Milan Rožnák oznámil súdu jednou vetou, že nesúhlasí s obvinením, navrhovateľ zobral jemu železo a všetko si vymyslel. Úpravou sudkyne z 8. 4. 1994 bol urgovaný odporca pod pokutou na predloženie živnostenského oprávnenia. Dňa 18. 4. 1994 opäťovne sťažovateľ oznámil súdu iba to, že všetko je vymyslená lož a nesúhlasí s obvinením. Zaslal zároveň živnostenský list. Sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 25. 5. 1994, navrhovateľ bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za návrh. Pojednávanie z 25. 5. 1994 pre neprítomnosť odporcu - sťažovateľa - bolo odročené na 8. 6. 1994. Odporca bol predvolaný pod pokutou 2.000,- Sk a predvedenia políciou. Ďalšie pojednávanie vo veci bolo odročené na 27. 6. 1994 za účelom doplnenia dokazovania. Toto pojednávanie 27. 6. 1994 po vypočutí účastníkov konania a po preukázaní listinných dôkazov bolo odročené na 13. 7. 1994 za účelom predvolania svedkov. Dňa 13. 7. 1994 sa nedostavili*

*predvolaní účastníci konania, z ktorých jeden mal závalu v doručení predvolania, preto pojednávanie bolo odročené na 17. 8. 1994. Na uvedený termín pojednávania sa nedostavili účastníci konania, mali doručenie predvolania vykázané, preto bolo pojednávanie odročené na 14. 9. 1994, opäťovne boli volaní účastníci ako aj svedok. Dňa 14. 9. 1994 sa znovu účastníci nedostavili, súd konal v ich neprítomnosti a vypočul svedka. Ďalšie pojednávanie bolo 3. 10. 1994, bol vypočutý ďalší svedok, účastníci boli prítomní. Ďalší svedkovia boli volaní na 24. 10. 1994, boli predložené ďalšie listinné dôkazy účastníkov, na uvedenom pojednávaní boli svedkovia vypočutí a pojednávanie bolo odročené na 9. 11. 1994 s tým, aby účastníci vykonali špecifikáciu pohľadávky. Tiež bol volaný ďalší svedok. Na pojednávaní dňa 9. 11. 1994 neboli prítomní účastníci konania, hoci zobrali termín na vedomie, bol vypočutý svedok. Ďalšie pojednávanie bolo 27. 11. 1994, na ktorom bol vyneseny rozsudok. Proti tomuto rozsudku podal odporca Milan Rožnák odvolanie, po príprave spisu pre odvolacie konanie bola vec predložená Krajskému súdu v Bratislave dňa 10. 3. 1995. Dňa 14. 5. 1998 bol vrátený predmetný spisový materiál z Krajského súdu v Bratislave z odvolacieho konania s tým, že uznesením zo dňa 20. 3. 1998 odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako i vo výroku o trovách konania a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V dôsledku odchodu zákonnej sudkyne vo veci JUDr. E. B. z Okresného súdu Trnava na Krajský súd v Trnave od 1. 1. 1997, bola vec pridelená 5. 6. 1998, potom, čo spisový materiál sa vrátil z odvolacieho súdu, na ďalšie konanie sudkyňi Mgr. Z. P. Táto sudkyňa dala úpravou zo 6. 8. 1998 doručiť uznesenie odvolacieho súdu účastníkom. Zároveň boli účastníci vyzvaní na vyjadrenie vo veci ako i predloženie dôkazov, navrhovateľovi sa opäťovne doručovalo uznesenie odvolacieho súdu vzhľadom na závalu v doručení. Až dňa 8. 12. 1998 OO PZ Hlohovec oznámilo súdu, že doručilo písomnosti navrhovateľovi V. M. do vlast. rúk dňa 29. 11. 1998. Úpravou sudkyne z 5. 3. 1999 bol stanovený termín pojednávania na 29. 3. 1999, na toto pojednávanie sa dostavili obaja účastníci, oznámili svoje stanoviská vo veci, pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania a na predloženie dôkazov zo strany účastníkov konania.*

Po odchode sudkyne Mgr. P. bola predmetná vec Opatrením predsedníčky súdu zo dňa 30. 10. 2000 pod Spr 1094/00 prikázaná na ďalšie konanie sudkyňi Mgr. R. G. Táto sudkyňa z dôvodu prevzatého veľkého množstva vecí, predovšetkým starých vecí, po podrobnom naštudovaní týchto vecí, vytýčila aj predmetnú vec na deň 24. 1. 2002, a to dňa 8. 11. 2001. Na uvedený termín pojednávania sa nedostavil navrhovateľ, mal závalu v doručení predvolania, odporca sa dostavil osobne, pojednávanie bolo odročené na deň 28. 2. 2002, doručenie predvolania navrhovateľovi bolo realizované políciou a túto predvolanku prevzal 11. 2. 2002. Na stanovený termín 28. 2. 2002 sa navrhovateľ nedostavil i napriek riadne doručenému predvolaniu, súd pojednával v neprítomnosti navrhovateľa, vypočul odporcu a pojednávanie odročil na deň 9. 4. 2002 za účelom predvolania navrhovateľa pod pokutou a predvedenia políciou. Dňa 28. 2. 2002 po pojednávaní vo veci doručil navrhovateľ vyjadrenie vo veci a zároveň sa ospravedlnil z neúčasti. 9. 4. 2002 bolo pojednávanie vo veci s tým, že navrhovateľ sa opätovne nedostavil, pojednávanie bolo odročené na 11. 6. 2002 za účelom vykonania dopytu na políciu v súvislosti s doručovaním predvolania navrhovateľovi, opätovne sa doručovalo predvolanie na termín pojednávania navrhovateľovi cestou polície. Dňa 11. 6. 2002 OO PZ Hlohovec zaslalo súdu list, v ktorom oznamuje, že previerkou sa nepodarilo zastihnúť navrhovateľa v mieste bydliska, ani v mieste sídla jeho podnikania v Hlohovci. 27. 6. 2002 sa dostavili na pojednávanie obaja účastníci, pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom poskytnutia lehoty 30 dní účastníkom konania na uzatvorenie mimosúdnej dohody. Dňa 28. 6. 2002 polícia oznámila súdu, že sa podarilo doručiť písomnosti súdu navrhovateľovi na jeho adrese v D. O., čo potvrdil menovaný podpisom. Išlo aj o oznámenie o termíne pojednávania 27. 6. 2002. Dňa 25. 11. 2002 súd vyzval účastníkov konania na oznámenie, či došlo k mimosúdnej dohode.

Účastníci nereagovali na výzvu súdu, preto sudkyňa určila dňa 16. 12. 2002 termín pojednávania na deň 13. 2. 2003. Dodatočne oznámil odporca súdu dňa 12. 12. 2002, že k mimosúdnej dohode nedošlo. Na pojednávaní 13. 2. 2003 sa nedostavil navrhovateľ, odporca bol vypočutý k obsahu návrhu, pojednávanie bolo odročené na 18. 3. 2003 za účelom predvolania navrhovateľa a vykonania dopytu ohľadom výroby dverí od dodávateľa a tiež ohľadom vykonaných prác na nehnuteľnosti. Pojednávanie zo dňa 18. 3. 2003 bolo odročené pre opätovnú neprítomnosť navrhovateľa

na deň 29. 4. 2003, tiež z toho dôvodu, že neboli súdu zaslané požadované doklady. Vzhľadom na opätovnú neprítomnosť navrhovateľa súd uznesením dňa 31. 3. 2003 uložil navrhovateľovi V. M. poriadkovú pokutu vo výške 3.000,- Sk. Správa, požadovaná súdom od Bytofondu N. M., B. bola zaslaná súdu 7. 4. 2003 spolu s dôkazmi. Pojednávanie 29. 4. 2003, na ktorom sa opätovne nezúčastnil navrhovateľ, ktorý nemal doručenie predvolania vykázané, bolo odročené na 3. 6. 2003, s tým, že polícia bola požiadaná o predvedenie navrhovateľa na súdne pojednávanie. Na pojednávaní dňa 3. 6. 2003 sa znovu konštatovala neprítomnosť navrhovateľa, polícia, ktorá prevzala žiadosť o predvedenie účastníka 13. 5. 2003, predvedenie nerealizovala, preto pojednávanie bolo odročené na 9. 9. 2003 s tým, že opätovne súd požiadal políciu o predvedenie navrhovateľa. Dňa 9. 6. 2003 oznámila polícia súdu, že v čase doručovania písomností súdu sa adresát nenachádzal v mieste bydliska, tiež z toho dôvodu nemohol byť predvedený na pojednávanie. 9. 9. 2003 sa situácia zopakovala, znovu nebolo realizované predvedenie navrhovateľa políciou, pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom zisťovania dôvodu nepredvedenia navrhovateľa políciou. 19. 9. 2003 oznámila polícia, že 9. 9. 2003 v skorých ranných hodinách bolo vykonávané predvedenie navrhovateľa, na opakované zvonenie a búchanie na dvere nikto neotváral, z toho dôvodu nebolo predvedenie vykonané. Vo veci dňa 16. 1. 2004 stanovila sudkyňa termín pojednávania na 26. 2. 2004, predvolala účastníkov konania, dala úpravu na vykonanie dopytov ohľadom pobytu navrhovateľa všetkými dostupnými spôsobmi. Ešte v predchádzajúcom období zákonná sudkyňa Mgr. R. G. bola práceneschopná od 6. 11. 2003 do 16. 12. 2003. Do termínu pojednávania vo veci 26. 2. 2004 boli súdu doručené správy na dotazy vo veci, na pojednávaní v stanovený termín sa opätovne navrhovateľ nedostavil, nemal doručenie predvolania vykázané, pojednávanie bolo odročené na 8. 4. 2004. Polícia dňa 15. 3. 2004 oznámila, že sa podarilo doručenie písomnosti navrhovateľovi na novú adresu bydliska, o čom súdu doručila vlastnoručne podpísanú doručenkú navrhovateľom. Na pojednávanie 8. 4. 2004 sa navrhovateľ dostavil, odporca sa nedostavil, hoci zbral termín pojednávania na vedomie, ani sa neospravedlnil. Na tomto pojednávaní bol vypočutý navrhovateľ k základným otázkam potrebným pre posúdenie ďalšieho dokazovania. Pojednávanie bolo odročené na 24. 6. 2004 s tým, že odporca bol volaný opätovne pod hrozbou pokuty.

16. 4. 2004 doručil súdu navrhovateľ dôkazy vo veci. Termín pojednávania, pôvodne určený na 24. 6. 2004, bol zmenený na 22. 6. 2004, odporca aj navrhovateľ riadne prevzali predvolania, na pojednávanie sa dostavili, boli vypočutí vo veci k predloženým dôkazom. Pojednávanie bolo odročené s tým, že navrhovateľ sa zaviazal v stanovenej lehote oznámiť návrhy na doplnenie dokazovania vo veci. 19. 7. 2004 bolo zistené, že návrhy na doplnenie dokazovania neboli zaslané súdu.

Zákonná sudkyňa vo veci Mgr. R. G. 18. 9. 2004 odišla na riadnu materskú dovolenku. Dňa 2. 11. 2004 nastúpila na súd nová sudkyňa JUDr. K., ktorej predmetné oddelenie po Mgr. G. bude v súčasnosti opatrením predsedníčky súdu pridelené. Táto nová sudkyňa, ktorá preberie veľké množstvo vecí, najmä starých, bude povinná tieto veci naštudovať a postupne v nich začať konať.

Po zistených úkonoch vo veci, uvedených hore, je možné konštatovať, že prieťahy v konaní spôsobovali účastníci tým, že sa riadne nedostavovali na pojednávania súdu, najmä navrhovateľ V. M., ktorý bol opätovne viackrát predvolávaný cestou polície, a tiež bolo požiadané o jeho predvedenie, ktoré napokon realizované nebolo v dôsledku tej skutočnosti, že polícia na známom mieste navrhovateľa nenašla. Súd vo veci konal priebežne, po odchode predchádzajúcej zákonnej sudkyne vo veci JUDr. B. z tunajšieho súdu bola vec pridelená Mgr. G., ktorá sa musela oboznámiť a naštudovať podrobne všetky pridelené veci, nemohla objektívne vykonávať plynulejšie konanie vo veci, po odchode tejto sudkyne na materskú dovolenku vzhľadom na personálne obsadenie súdu bolo potrebné vyčkať na nástup novozvolenej sudkyne na tunajší súd, ktorá nastúpila 2. 11. 2004.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom vyjadrení z 22. novembra 2004 uviedla:

„V žiadnom prípade nemôžeme súhlasiť so stanoviskom OS Trnava, ktorý prijal záver, že prieťahy v konaní boli spôsobované účastníkmi konania.

Je v možnostiach a povinnostiach súdu, v prípade, že sa jeden z účastníkov pojednávania nezúčastňuje, aby dostupnými prostriedkami vyvinul tlak na nápravu.

Podanie vo veci bolo 18. 2. 1994. V tom istom roku, 27. 11. 1994, bol vyhlásený prvostupňový rozsudok. Po rozhodnutí KS v Bratislave bol spis vrátený na OS v Trnave,

*na ďalšie konanie až 14. 5. 1998. Od toho času k dnešnému dňu sa nepodarilo vec ukončiť, čo predstavuje ďalších šesť rokov. Posledné pojednávanie sa uskutočnilo 22. 6. 2004. V septembri konajúca sudkyňa odišla na materskú dovolenku a spis opäť čaká na pridelenie novej zákonnej sudkyňi.*

*Vzhľadom na podanú ústavnú sťažnosť ako i uvedené vyjadrenie naďalej trváme na vynesení rozhodnutia v zmysle predloženej predmetnej ústavnej sťažnosti.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

## II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (napr. IV. ÚS 218/04), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že súd vo veci koná“ (m. m. II. ÚS 65/03, m. m. I. ÚS 76/03). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu...“ (napr. IV. ÚS 231/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, IV. ÚS 231/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

1. Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil, že v predmetnom konaní je potrebné rozhodnúť o nároku navrhovateľa na vydanie veci.

Doterajšiu dĺžku konania nemôže ústavný súd pripísať na vrub právnej či faktickej zložitosti prerokovávanej veci. V danom prípade ide o bežnú súčasť sporovej agendy na všeobecných súdoch, podklad pre rozhodnutie tvorí súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava a na predmetný spor sa vzťahuje dostatok judikatúry všeobecných súdov.

Na právnu či faktickú zložitosť veci nepoukázala ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania (v tomto prípade v procesnom postavení odporcu) je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Správanie sťažovateľa možno v porovnaní so správaním navrhovateľa hodnotiť ako súčinnejšie. Jeho neospravedlnenú neúčasť na 7 pojednávaniach z celkového počtu 24 pojednávania pred okresným súdom však nemožno považovať za správanie, ktoré by neprispelo k celkovému predĺženiu predmetného konania. Na túto skutočnosť poukázala aj predsedníčka okresného súdu, keď vo vyjadrení k sťažnosti uvádza, že: „... *priet'ahy v konaní spôsobili účastníci konania tým, že sa riadne nedostavovali na pojednávania súdu.*“

Podľa § 101 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) sú účastníci konania povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania. Sťažovateľ tým, že sa, ako už bolo uvedené, sedemkrát bez ospravedlnenia a uvedenia akéhokoľvek dôvodu nedostavil aj napriek včasnému a riadnemu predvolaniu na nariadené pojednávanie,

na ktorom považoval okresný súd za potrebné ho vypočúť, porušil uvedenú procesnú povinnosť uloženú mu zákonom a prispel tak k sťaženiu plynulého postupu v konaní a k predĺženiu doby prerokovania predmetnej veci, na čo nemožno neprihliadnuť.

Sťažovateľ sa na pojednávaní uskutočnenom 27. júna 2002 zaviazal, že bude informovať okresný súd po uplynutí poskytnutej 30-dňovej lehoty na mimosúdne riešenie sporu o jeho výsledku. Urobil tak až podaním zo 6. decembra 2002, ktorým reagoval na výzvu okresného súdu z 26. novembra 2002, čím tiež prispel k predĺženiu napadnutého konania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že aj samotný sťažovateľ mal podiel na vzniku prietáhov v napadnutom konaní.

3. Posledným kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bol postup okresného súdu.

Pokiaľ ide o hodnotenie postupu okresného súdu, prihliadal ústavný súd na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Podľa § 101 ods. 2 OSP súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takeého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Podľa § 52 ods. 1 OSP v prípade, že sa predvolaný bez ospravedlnenia neustanoví na výsluch alebo k znalcovi, môže ho súd dať predviesť, ak o možnosti predvedenia predvolaného poučil.

Podľa § 53 ods. 1 OSP tomu, kto hrubo sťažuje postup konania najmä tým, že sa neustanoví na súd alebo neposlúchne príkaz súdu, alebo kto ruší poriadok, alebo

kto urobil hrubo urážlivé podanie, môže súd uložiť uznesením poriadkovú pokutu do výšky 25 000 Sk. Podľa druhého odseku tohto ustanovenia pri opakovanom hrubom sťažení postupu konania podľa odseku 1 môže súd uložiť uznesením poriadkovú pokutu až do výšky 50 000 Sk.

Okresný súd rozhodol v predmetnej veci 27. novembra 1994, t. j. už 9 mesiacov od podania návrhu. Samotnému rozhodnutiu predchádzalo 10 uskutočnených pojednávanií, z ktorých 3 boli odročené pre neprítomnosť oboch účastníkov konania (resp. len jedného z nich). Na 7 pojednávaniach prebehlo dokazovanie, či už výsluchom viacerých svedkov alebo samotných účastníkov konania.

Z dôvodu sťažovateľovho odvolania sa predmetný spis od 10. marca 1995 do 14. mája 1998 (t. j. viac ako 3 roky) nachádzal na krajskom súde.

V máji 1998 bol okresnému súdu vrátený spis sp. zn. 10 Cb 36/94 spolu so zrušujúcim uznesením krajského súdu č. k. Z-2-30 Cob 231/95-72 (z dôvodu nenáležitosti zistenia skutkového stavu veci) a predmetná vec bola 8. júna 1998 pridelená novej zákonnej sudkyňi. Po tomto období okresný súd doručoval vyššie označené uznesenie krajského súdu a nariadil pojednávanie na 29. marec 1999, ktorého sa zúčastnili obaja účastníci konania. Ďalší úkon okresného súdu nasledoval až 23. novembra 2001 (t. j. po takmer 2 a trištvrté roku), keď nová zákonná sudkyňa (už tretia v poradí) nariadila termín pojednávania na 24. január 2002.

Po pojednávanií uskutočnenom 27. júna 2002, odročenom na neurčito z dôvodu poskytnutia 30-dňovej lehoty na mimosúdne riešenie sporu nasledovalo 4-mesačné obdobie nečinnosti okresného súdu, keď až 26. novembra 2002 dopytom vyzýval účastníkov konania, aby oznámili, „... či došlo (...) k uzavretiu mimosúdnej dohody“.

Na štvormesačnú nečinnosť okresného súdu od 9. septembra 2003 do 16. januára 2004 ústavný súd vzhľadom na krátkodobú práceneschopnosť zákonnej sudkyne neprihliadal (napr. I. ÚS 76/03).

Posledným úkonom okresného súdu bolo pojednávanie uskutočnené 22. júla 2004 odročené s tým, že navrhovateľ sa zaviazal v určenej 10-dňovej lehote oznámiť návrhy na dokazovanie vo veci. Odo dňa uskutočnenia ostatného pojednávania, od ktorého uplynulo do dňa rozhodnutia ústavného súdu 5 mesiacov, okresný súd vykonal iba jeden úkon, keď úradným záznamom z 19. júla 2004 osvedčoval skutočnosť, že navrhovateľ návrhy na dokazovanie v stanovenej lehote nepredložil.

Spolu sa v predmetnom konaní od novembra 2001 do dňa vydania rozhodnutia ústavného súdu uskutočnilo 13 pojednávanií (z celkového počtu 24), z ktorých 7 bolo pre neprítomnosť navrhovateľa alebo sťažovateľa odročených na konkrétny termín alebo na neurčito.

Postup okresného súdu sťažovala nedisciplinovanosť účastníkov konania (vrátane sťažovateľa), pokiaľ ide o účasť na pojednávaniach, ale na jeho obranu ústavný súd uvádza, že využil všetky právne prostriedky, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok, ako sú uloženie poriadkovej pokuty, predvedenie príslušným policajným orgánom, okresný súd taktiež niekoľkokrát zisťoval adresu trvalého pobytu navrhovateľa prostredníctvom Mestského úradu Hlohovec, Registra obyvateľov Slovenskej republiky, doručoval predvolania na pojednávanie cestou príslušného obvodného oddelenia Policajného zboru. Na posledných dvoch pojednávaniach uskutočnených 8. apríla 2004 a 22. júna 2004 sa navrhovateľ zúčastnil na rozdiel od sťažovateľa, ktorý sa na pojednávaní 8. apríla 2004 nezúčastnil.

Ďalej ústavný súd zistil, že v pozícii zákonného sudcu sa vo veci vystriedali traja sudcovia (z toho 1 zákonná sudkyňa nevykonala vo veci žiaden úkon). Predsedníčka okresného súdu k týmto skutočnostiam vo svojom vyjadrení uvádza, že „... *po odchode predchádzajúcej zákonnej sudkyne vo veci JUDr. B. z tunajšieho súdu bola vec pridelená Mgr. G., ktorá sa musela oboznámiť a naštudovať podrobne všetky pridelené veci, nemohla objektívne vykonávať plynulejšie konanie vo veci, po odchode tejto sudkyne na materskú dovolenku vzhľadom na personálne vybavenie súdu bolo potrebné vyčkať na nástup novozvolenej sudkyne na tunajší súd, ktorá nastúpila 2. 11. 2004*“. Táto skutočnosť však

nemôže ísť na ťarchu sťažovateľa a ani nepredstavuje dôvod zbavenia sa zodpovednosti okresného súdu za vznik zbytočných prietáhov v súdnom konaní. Preto tieto argumenty predsedníčky okresného súdu ústavný súd vzhľadom na svoju ustálenú judikatúru (napr. II. ÚS 61/03, IV. ÚS 137/04) neakceptoval.

Nečinnosť okresného súdu v období od 29. marca 1999 do 23. novembra 2001 a v období od 22. júla 2004 do dňa rozhodnutia ústavného súdu, neberúc do úvahy 3-ročné obdobie, keď sa predmetný spis nachádzal na krajskom súde (ktoré ale nie je predmetom posudzovania ústavného súdu), predstavujúca v súhrne viac ako 3 roky, nepochybne prispela k neprimeranej dobe trvania vyhodnocovaného konania a nemožno ju vecne zdôvodniť iba neúčastou sťažovateľa na pojednávaniach.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno celkovú doterajšiu dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľa bolo porušené.

#### IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie“.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 80 000 Sk poukazujúc na skutočnosť že „... už viac ako 10 rokov žije v právnej neistote, čo vyvoláva v jeho osobnom živote, ako aj v obchodných vzťahoch nežiaduce pochybnosti voči nemu“.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva

spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Hoci významnou súčasťou zadosťučinenia sťažovateľa je už samotné deklarovanie porušenia jeho práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, porušenie tohto základného práva sťažovateľa však nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto právomoci ústavného súdu. Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu, rozsah zbytočných prieťahov v jej rámci, berúc do úvahy tiež konkrétne okolnosti prípadu, najmä podiel sťažovateľa, ktorým tiež prispel k predĺženiu celkovej doby predmetného konania, možno sumu 20 000 Sk považovať za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. E. Š. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2003, ktorá bola 13 602 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške 4 534 Sk a k tomu 2 x 136 Sk režijný paušál (§ 19 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 9 342 Sk.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2004